

Societat

LA LLARGA MARXA DE LA FECAC

El lobby andalús

Intuïtiu i demagog, populista i polèmic, Francisco García Prieto ha demostrat ser un individu molt, molt hàbil. Quan tothom parla de crisi associativa, la FECAC s'ha revelat com un autèntic fenomen en la Catalunya dels 80. Al darrere, un sòlid entramat d'interessos polítics i econòmics.

Ramon Aymerich

Arrancar-se per «sevillanes» ha esdevingut, en els darrers temps, un dels clixés electorals més habituals entre els nostres polítics. Ho faran bé o malament, però, ocasions, no els en faltaran: la Fira d'Abril, els diversos Rocíos, i una interminable llista d'aplecs i celebracions són al seu abast. Són la prova evident de la important activitat de les entitats andaluses a Catalunya. A mig camí entre la integració i la nostàlgia, la cultura popular i el negoci, aquestes manifestacions mouen al seu voltant prou interessos econòmics i polítics per a poder quali-

ficar el col·lectiu andalús a Catalunya de veritable «lobby».

Arribats majoritàriament en la dècada dels seixanta en una diàspora massiva i dolorosa, els andalusos són prop d'un milió a Catalunya i es concentren fonamentalment a Barcelona ciutat i al seu cinturó industrial. El nombre d'entitats existents es fa difícil d'esbrinar. La Junta de Andalucía en reconeix prop de cent cinquanta:

«Totes aquelles que es comprometen a desenvolupar una política integradora, és a dir, que alternen la cultura del país d'origen amb la del país on viuen» —matisa **Pablo Martínez**, coordinador de Programes d'Emigració de la Junta a Barcelona. A aquestes xifres cal afegir totes aquelles entitats acollides a estatuts eclesiàstics, com és el cas de les diferents «Hermandades rociarias», com també una llarga llista d'entitats no registrades, però que desenvolupen una activitat semblant.

Prop de cent cinquanta entitats andaluses a Catalunya.

La realitat és, però, ben diferent. Moltes d'aquestes «penas», «cofradías» o «hermandades» no tenen un pes real, i es pot afirmar que solament una trentena funcionen de manera activa. D'altra banda, les dades d'afiliació varien enormement. Entre els 20.000 socis oficials i els 90.000 reals, s'amaga la voluntat d'acollir-se a subvencions: a menys socis, més participació institucional. De la mateixa manera, les xifres econòmiques que mouen són ben difícils de quantificar. La Junta de Andalucía estima en 30

lona, les raons d'aquest ressorgiment són múltiples. «Durant el franquisme, la problemàtica de la immigració andalusa quedava reduïda al folklorisme. Amb l'arribada de la democràcia, aquestes entitats comencen a tenir un sentit real i a canalitzar la voluntat d'expressió d'aquest col·lectiu». Tanmateix, **Lucena** no menysprea el pes que en aquest ressorgiment pugui haver jugat la crisi: «És evident que la immigració andalusa és un dels sectors més castigats per la crisi. Això provoca una necessitat —lògica— de recupe-

sentat el sector més populista i espectacular, jugant sempre la carta del control de la Fira d'Abril de Barberà. A la llarga, AARCA ha acabat per esdevenir extremadament minoritària i inoperant, mentre que FECAC, que compta en aquests moments amb seixanta-cinc entitats federades, ha esdevingut l'organització hegemònica en el panorama associatiu andalús.

El control de la fira

Una de les raons que justifiquen el poder assolit per FECAC —i la progressiva asfíxia econòmica d'AARCA— està en el control que la primera té de la Fira d'Abril de Barberà. Una manifestació que segons les estimacions més modestes pot moure més de 500 milions anuals i que ha estat sempre font de polèmiques. Celebrada inicialment a l'Hospitalet, la Fira d'Abril pren un tombant definitiu quan FECAC n'esdevé organitzadora en solitari. El fet és important si pensem que, per la gran afluença de gent, un dels principals objectius de les penyes és aconseguir instal·lar una «caseta» al firal. Una «caseta» que els pot arribar a costar 400.000 pessetes, però que esdevé —juntament amb les subvencions— una font d'ingressos vital per subsistir la resta de la temporada.

Potser per aquesta raó hi ha qui considera la direcció de FECAC com un veritable «holding». Un monopoli on **Rafael Granados**, concessionari de la cervesa El Àguila, o el mateix **Francisco García Prieto**, representant de la marca Crismona —producte oficial de la Fira i que abasta des dels «finos» fins als embotits i les salsitxes—, són solament la part més visible. De fet, el negoci és redó per als promotors si pensem que la Fira és per ella mateixa deficitària. Tan sols cal dir que, dels trenta milions pressupostats per a la darrera edició, més d'onze provenien d'institucions, i prop de deu dels firaires; així, Crismona únicament n'ha aportat un, i El Àguila, mig.

A la llarga, la Fira havia d'acabar per esdevenir polèmica. Motivacions polítiques, no en faltaven: la guerra que al seu interior endegaren **Gregorio Cano** i **García Prieto** no feia més que palesar l'afecció dels dirigents de FECAC pels polítics convergents. Per la seva banda, una vegada els socialistes comprovaren que AARCA estava impossibilitada per esdevenir alternativa a la FECAC, començaren també a sovintejar el Firal, amb atencions protocol·làries considerablement menors. Tanmateix, l'afer que més ha preocupat **García Prieto** en els darrers mesos

La FECAC va sortir de la Casa de Andalucía de Barcelona.

milions la partida anual dedicada a les entitats de Catalunya. L'Ajuntament de Barcelona voreja la xifra dels 10 milions. La Generalitat ha entregat només a FECAC, en el transcurs de 1987, prop de 6 milions... Si les completem amb les aportacions de les diputacions, i les diferents institucions municipals, tindrem una lleugera idea de la implantació i l'envergadura del panorama associatiu andalús.

Del folklorisme a la normalització

Amb tot, aquesta empenta organitzativa és ben recent. Malgrat l'existència d'entitats com la «Pena Fosforito», amb més de vint anys al darrere, o de la «Real Hermandad de la Macarena» de Barcelona, fundada el 1962, la pràctica majoria daten de finals dels setanta, i no ha estat fins el 1982 que les seves manifestacions han esdevingut multitudinàries.

Per a **Gabriel Lucena**, economista, i cap de la Direcció de Relacions Comunitàries de l'Ajuntament de Barce-

rar la pròpia identitat. De recuperar una cultura que, en moltes ocasions, no vas poder aprendre a la teva terra d'origen perquè vas haver de marxar per la força».

En aquest sentit, l'entitat que durant més anys enarborà el pavelló andalús a Catalunya fou sens dubte la Casa de Andalucía de Barcelona. Fou justament del seu si que sorgí, el 1980, i amb la voluntat d'aplegar les nombroses agrupacions que feien aparició, una Coordinadora que amb el temps acabaria per transformar-se en la totpotent FECAC (Federación de Entidades Culturales Andaluzas en Cataluña). Paral·lelament, apareixia també AARCA (Agrupación de Asociaciones Recreativas Culturales Andaluzas). Identificada la primera amb postulats conservadors; la segona, lligada a sectors progressistes.

Tanmateix, la realitat ha estat molt diferent. Mentre AARCA, encapçalada per **Gregorio Cano** —un home proper al CDS— ha optat per una política que posa especial èmfasi en l'activitat cultural, la FECAC ha repre-

ha estat l'actitud de l'Ajuntament de Barberà davant la Fira.

Una actitud que es concreta en la voluntat de l'alcalde de Barberà, el socialista **José Antonio Robles**, d'accedir-ne al control. Fet, d'altra banda, ben lògic si es considera que el paper d'aquesta institució és cabdal en la infraestructura de la celebració. Aquesta fou la raó per la qual es decidí de crear una comissió mixta al març del 1987 per tal de vetllar per la bona marxa de la convocatòria. Quan tot semblava resolt, els actes inaugurals de la darrera edició van ser escenari d'una veritable guerra de declaracions, on **Robles** arribà a parlar de «desviament de fons» per part de FECAC, contestant aquesta amb l'amenaça de traslladar la Fira a Santa Coloma de Gramenet. El fons de la polèmica no és altre, però, que la construcció d'un nou recinte firal per part de l'ajuntament i la consegüent gestió d'aquest en properes edicions, cosa que podria portar la FECAC a la pèrdua de l'actual monopoli.

Més que una federació

Això no obstant, es fa difícil pensar que les coses arribin tan lluny i que l'habilitat negociadora de **García Prieto** pugui deixar escapar una activitat tan lucrativa com la Fira d'Abril. Malgrat tot, l'activitat de FECAC no acaba aquí. Sense anar més lluny, es pot parlar del Festival que cada Nadal organitza a la plaça de braus de la Monumental de Barcelona, per tal de recollir diners per a beneficència. O de les Jornades de Convivència, la darrera de les quals s'ha celebrat a Manresa. Cal destacar-ne també la celebració de la Diada d'Andalusia o el que es preveu gran festa d'agermanament entre Catalunya i Andalusia, que **García Prieto** somia que tindrà com a «marc im-

Al centre, Francisco García Prieto, president de la FECAC.

millorable» el Palau de la Música Catalana, fet que, si es produeix, marcarà una fita ben insòlita en les activitats del magne auditori.

Una altra de les activitats més importants i polèmiques de la FECAC és el «Rocío» de Santa Perpètua. Polèmic ja que, des de l'inici, el 1982, les diferents «hermandades» s'han vist incapaces d'unificar criteris i celebrar-lo conjuntament. Amb tot, **García Prieto** no ha tingut pèls a la llengua i ha qualificat el Rocío de Cornellà —el més directe competidor— com a muntatge comercial. Cosa ben curiosa si es té present que el passat any, a Santa Perpètua, s'hi podia comprar des de roba fins a «chochonas», i que calia pagar per estacionar el cotxe o per anar als lavabos...

L'home de geni

Com hem pogut comprovar, la figura del president de la FECAC, **Fran-**

cisco García Prieto, destaca amb pes propi i es pot afirmar que, sense el seu tarannà, difícilment podia la Federació haver assolit el seu poder actual. D'ideologia conservadora, **García Prieto** ha estat un home que, sense perdre el nord de vista, ha sabut mantenir sempre unes excel·lents i productives relacions amb la Generalitat. Assessor del Centre de Documentació de les Cultures de les Comunitats Autònomes, dependent del Departament de Presidència, no ha dubtat a prestar un suport més que evident, en les successives comeses electorals, als candidats convergents.

Fins i tot els dirigents de l'Esquerra Republicana, notablement **Àngel Colom**, manifesten una certa veneració per **García Prieto**. L'antic responsable de relacions públiques de la Casa d'Andalusia a Barcelona s'ha mostrat sempre com un personatge d'una oratòria inflamada i bel·licosa, com quan qualificà el tancament de Tele-Taxi com a «atemptat a la cultura andalusia» o sentencià la mort figurada d'AARCA al crit de «Esto es el fin de las hostilidades, esto es la guerra». En aquest sentit, és notòriament coneguda la seva decidida empena en la recaptació de fons. Quan, en la darrera Fira d'Abril, es va plantejar la necessitat de cobrir el dèficit existent, no dubtà a manifestar, referint-se a les institucions: «Son ellas las que tienen que pagar, estoy convencido de que pagarán, y, además, creemos que es su obligación» —cosa que aconseguí sobradament en apropiar-se, tot un prodigi d'imaginació, del 5 per cent de la lota venuda a la Fira.

García Prieto, que fou reclamat «Andalús de l'any» per la FECAC, en

BAMBALINA titelles

musical per a marionetes
i actors

de R. Ricart i R. Cardo

FERRABRÀ

TEATRE MICALET
dissabte 27, diumenge 28.
7'30 vesprada

AMB LA COL·LABORACIÓ DE
DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

resposta al mateix guardó que concedeix anualment la Casa d'Andalusia a Barcelona, sap jugar a fons amb els mitjans. Només un detall exemplar: en el transcurs del darrer Rocio de Santa Perpètua, es manifestà repetides vegades sobre l'assistència a l'acte d'unes 400.000 persones, quan en el recinte no se'n va veure en cap moment més de 5.000.

Aquesta decidida manera d'actuar l'aplica també als seus negocis. Només cal recordar com aconseguí desplaçar de la presidència de la FECAC **Juan Guisado**, que era alhora representant de Crismona a Catalunya. En el conflicte tingué especial importància la forta discussió que els dos caps protagonitzaren, en presència del president de la Generalitat, sobre la conveniència o no de permetre a Radio Miramar de seguir l'activitat dels actes firals.

A parer de **García Prieto**, solament Radio Tele-Taxi estava autoritzada per a tal comesa. **Guisado** va perdre i **García Prieto**, no solament assumí la presidència de la Federació, sinó que també es féu amb la representació de Crismona, una firma de «finos» radicada a Montilla, d'escassa eixida a Andalusia, però que García Prieto aconseguí popularitzar a través de Radio Tele-Taxi.

Fou arran del tancament d'aquesta emissora per part del Govern Civil —acció que després ha estat força lamentada pels responsables socialistes— que **García Prieto** demostrà que la FECAC havia esdevingut una entitat amb gran capacitat mobilitzadora —tres dies després aconseguia reunir 10.000 persones en manifestació. Tele-Taxi, que havia començat el 1982 com a emissora lligada als taxistes, acabà per esdevenir el vehicle d'expressió de la nostàlgia i el populisme del seu locutor més conegut i accionista majoritari, **Justo Molinero**. Amb el tancament, el Govern Civil acabava amb la vida d'una emissora que facturava al voltant dels tres milions anuals de publicitat, i de la qual el mateix **García Prieto** era també accionista.

El que va venir després és de tots conegut: instal·lació durant tres dies a la seu de l'emissora municipal de Santa Coloma i manifestació pública de suport de **García Prieto** a la candidatura de **Lluís Hernández** a l'alcaldia. I és que amb el temps, **García Prieto** ha acabat per esdevenir una mena de poder fàctic, un jóquer al qual recorren els polítics cada vegada que s'aborda el tema de la immigració. Un líder d'altra banda, controvertit, però cada vegada menys qüestionat en el seu paper.